

Jesper Petersens tale ved uddelingen af Carlsbergfondets Forskningspriser

Taler

Jesper Petersen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

31. august 2022

Deres Kongelige Højhed, Fondsformand,
Kære alle sammen

Tak for invitationen. Dejligt at være tilbage.

Vi mødtes jo samme tid – samme sted – for et år siden. Det var et af mine første arrangementer som minister. Jeg lovede, at jeg ville prøve og sidde længe nok til at være her flere gange, og jeg er glad for at kunne markere mit 1-års[-]jubilæum sammen med jer i dag.

I aften handler om noget af det, der driver vores samfund og civilisation fremad - forskning. Forskning løfter menneskers liv. Løfter vores velfærd. Løfter samfundet. Øger vores indsigt.

I aften handler om at åbne blikket til verden og være nysgerrig. I aften handler det om ny viden, der får mennesker og fællesskaber til at gro. Det handler om, at vi gør os i stand til bedre at forstå verden, og os selv som mennesker. På den måde kan vi bedre klare og modvirke de enorme udfordringer, som vi har bragt os selv i, når det handler om vores klima, natur og miljø.

Netop mennesker og fællesskaber er også noget, jeg kan konstatere, er vigtigt for Carlsbergfondet. I jeres vision for 2050 lyder det blandt andet sådan her:

"Vi ønsker at skabe et Danmark, der er oplyst om sin forbundethed med verden. Et land med forståelse for menneskets uløselige sammenhæng med naturen, teknologien og med hinanden."

Det er godt sagt. En fin vision, der binder en smuk sløjfe om det hele: Om fællesskabet, demokratiet og engagementet i verden omkring dig. Hvor forskningen og formidlingen af forskningen er en af de søjler, som holder sammen på det hele.

Derfor er jeg også stolt over at stå her på en dag, hvor regeringen har præsenteret en finanslov, der endnu engang lægger op til at investere massivt i forskning.

Danmark er blandt de ganske få europæiske lande, der bruger 1% af BNP på forskning. Og med det forslag til en finanslov, regeringen netop har præsenteret, lægger vi op til at bruge hele 27 milliarder på offentlig finansieret forskning i 2023 – et fortsat voksende beløb.

Dansk forskning klarer sig bemærkelsesværdigt godt internationalt, og kigger man på forskningens gennemslagskraft, placerer Danmark sig flot. Danmark er et lille land, men vi hører til i den tunge vægtklasse, når det kommer til forskning.

Vores succes skyldes også stærke fonde, som Carlsbergfondet. I er dygtige til at gribe nye teknologiske udviklinger, og I investerer tid, penge og kræfter i forskningen. I formår at omsætte det til vækst og arbejdspladser og dermed sikre, at det er danske løsninger, der bliver svarene på globale udfordringer.

I hædrer og støtter også humanistisk og samfundsfaglig forskning, der er vigtig for os alle. Et eksempel er under Corona, hvor I spillede en rolle i at rådgive regeringen og folketinget.

Bohr

En af mine helt store oplevelser, siden vi sås sidst, handlede om en af dansk forsknings helt store sværvægttere – Niels Bohr. Det var på en grå og kold februardag på Blegdamsvej, hvor jeg besøgte Niels Bohr Instituttet.

Niels Bohr var kendt for sin forskning og intellekt, men også sit humanistiske blik på verden, og hans inddragende facon, og det var også noget, hans studerende fik at mærke.

Engang sagde han til en studerende:

"Otto, vi må huske, at naturvidenskaben kun beskæftiger sig med et ganske smalt udsnit af summen af menneskelig erfaring."

Jeg har citeret fra et essay af Peter Høeg. Og her opsummerer Høeg faktisk det citat med nogle linjer, der ikke bare er en hyldest til Niels Bohr, men til forskningens nysgerrighed og åbne blik i det hele taget.

Høegh skriver:

"I det statement hører man en videnskabsmand, hvis overblik og format er stort nok til at indrømme sin egen og fagets begrænsning. Ydmyghed er ikke selvdudlættelse. Det er på én gang at kende og ved stå sin betydning og at indrømme, at al forståelse altid er stykkevis og delt. Det er at være åben og respektfuld vendt mod alt det, man ikke forstår. Åbenheden og respekten går hånd i hånd med nysgerrigheden. Med interessen for andre, med viljen til dialog".

Vi investerer naturligvis i forskningen, fordi det er en investering i vores fremtid. Det gavner eksporten, beskæftigelsen, velfærden – styrker os på alle mulige måder.

Men en pointe, som er mindst lige så vigtig. Og som begivenhederne ude i verden minder mig om dagligt. Det er, at formidlingen af den forskning er essentiel for et demokrati.

Hvad enten vi taler om klimaet, coronaen eller krigen i Ukraine. Så takler vi det med viden. Dels for at trække os selv gennem svære tider. Men også for at bevare den demokratiske samtale.

For det, at vi møder fakta. Det, at vi møder jeres resultater. Det pirrer vores nysgerrighed. Det åbner vores øjne, højner vores bevidsthed, og ansporer til, at man interesserer sig for samfundets udvikling. At man ikke hægtes af, men følger med.

Det løfter dialogen, det løfter samfundet, og det løfter os som mennesker.

Fakta er nødvendigt

For hvad enten vi taler klima, krig eller Corona, så ser vi også nogle landskaber, hvor alternative fakta har gunstige vilkår for at sprede sig.

Vi ser, at kaninhullerne bliver et farligt, men nemt, sted at søge ly for virkeligheden. Og vi ser, at forskere, der stiller sig op og formidler deres viden bliver mødt af brændende beskeder, der naturligvis får dem til at overveje, om det er dét værd at stille sig op. Om det er dét værd at dele sin viden og sine perspektiver.

Det forstår jeg godt. Men det giver jo en knude i maven, fordi situationen i verden samtidig tilsiger, at forskningsformidling er absolut uundværligt.

Det hele hviler på et stærkt fællesskab og samfundsengagement, som vi ikke skal tage for givet.

Man skal værne om fællesskabsfølelsen. Tilliden mellem os. Man skal værne om forskningen. Man skal værne om nysgerrigheden. Man skal værne om forskningsfriheden, undervisningsfriheden og ytringsfriheden. Og det må man sige, Carlsbergfondet gør.

Tak for jeres enorme bidrag. Tak for – endnu en gang – at holde det her flotte arrangement. Tak for ordet!

Kilde

ufm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Prisuddelingstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-petersens-tale-ved-uddelingen-af-carlsbergfondets-forskningspriser>